

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKATEN
JEAN RICHARD DE LA TOUR
föredraget den 23 mars 2023¹

Förenade målen C-829/21 och C-129/22

TE,

RU, företrädd av TE i egenskap av legal ställföreträdare

mot

Stadt Frankfurt am Main (C-829/21)

(begäran om förhandsavgörande från Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Hessens förvaltningsöverdomstol, Tyskland))

och

EF

mot

Stadt Offenbach am Main (C-129/22)

(begäran om förhandsavgörande från Verwaltungsgericht Darmstadt (Förvaltningsdomstolen i Darmstadt, Tyskland))

”Begäran om förhandsavgörande – Gränskontroller, asyl och invandring – Invandringspolitik – Direktiv 2003/109/EG – Varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning – Artikel 9.4 – Återkallande eller förlust av ställning – Artikel 14 – Varaktigt bosatt person som har förvärvat rätten att bosätta sig i en annan medlemsstat än den som beviljade honom eller henne ställning som varaktigt bosatt – Förnyelse av uppehållstillstånd i den medlemsstaten – Villkor”

I. Inledning

1. De båda aktuella fallen av begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artiklarna 9.4 och 14 i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning² i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011.³

2. Begäran har i mål C-829/21 framställts inom ramen för en tvist mellan å ena sidan den ghananska medborgaren TE och hennes i Tyskland födda dotter RU och å andra sidan Stadt Frankfurt am Main (staden Frankfurt am Main, Tyskland) och i mål C-129/22 inom ramen för en tvist mellan den pakistanske medborgaren EF och Stadt Offenbach am Main (staden Offenbach am Main, Tyskland).

¹ Originalspråk: franska.

² EUT L 16, 2004, s. 44.

³ EUT L 132, 2011, s. 1; nedan kallat direktiv 2003/109.

3. Tvisten i mål C-829/21 rör den behöriga utlänningsmyndighetens beslut att inte förnya TE:s uppehållstillstånd och inte utfärda något uppehållstillstånd för hennes minderåriga dotter RU. Tvisten i mål C-129/22 rör den behöriga utlänningsmyndighetens beslut att inte förnya EF:s uppehållstillstånd. Som skäl till dessa beslut angavs att TE respektive EF hade förlorat sin i Italien beviljade ställning som varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare på grund av bortovaro från Italien under en period som översteg sex år.

4. På domstolens begäran kommer detta förslag till avgörande att inriktas på den andra tolkningsfrågan i mål C-829/21.⁴ Genom den frågan har domstolen uppmanats att slå fast vilken tidpunkt som, i ett förfarande som rör förnyelse av uppehållstillstånd i en annan medlemsstat än den som har beviljat ställning som varaktigt bosatt, har betydelse vid prövning av huruvida denna ställning föreligger.

5. Min bedömning i detta förslag till avgörande kommer att utmynna i att jag föreslår att domstolen ska slå fast att den tidpunkt som, i ett förfarande som rör förnyelse av uppehållstillstånd i en annan medlemsstat än den som har beviljat en tredjelandsmedborgare ställning som varaktigt bosatt, har betydelse vid prövning av huruvida denna ställning föreligger är tidpunkten för ingivandet av ansökan om förnyelse och den åtföljande dokumentationen, inte någon tidpunkt under den administrativa handläggningen av ansökan eller under den eventuella rättsliga prövningen av ett överklagande av ett beslut att inte förnya uppehållstillståndet.

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

6. Skäl 21 i direktiv 2003/109 har följande lydelse:

”Den medlemsstat där den varaktigt bosatte avser att utöva sin rätt till bosättning bör kunna kontrollera om personen i fråga uppfyller villkoren för bosättning på dess territorium ...”

7. Artikel 2 b, 2 c och 2 d i direktiv 2003/109 innehåller följande definitioner som gäller för det direktivet:

- b) *varaktigt bosatt*: tredjelandsmedborgare som har ställning som varaktigt bosatt i enlighet med artiklarna 4–7,
- c) *första medlemsstat*: den medlemsstat som först beviljade tredjelandsmedborgaren ställning som varaktigt bosatt,
- d) *andra medlemsstat*: andra medlemsstater än den som först beviljade tredjelandsmedborgaren ställning som varaktigt bosatt och där den varaktigt bosatte utövar sin rätt till bosättning”.

8. I punkterna 1 och 2 i artikel 8 i nämnda direktiv, vars rubrik lyder ”E[U]-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta”, föreskrivs följande:

”1. Ställning som varaktigt bosatt skall vara permanent om inte annat följer av artikel 9.

⁴ Verwaltungsgericht Darmstadt (Förvaltningsdomstolen i Darmstadt, Tyskland) har i mål C-129/22 inte uttryckligen ställt denna fråga men väl hänvisat till beslutet att begära förhandsavgörande i mål C-829/21.

2. Medlemsstaterna skall till en varaktigt bosatt utfärda ett E[U]-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta. Tillståndet skall gälla i minst fem år. Det skall, i förekommande fall på ansökan, förnyas automatiskt när det löper ut.”

9. I punkterna 4 och 5 i artikel 9 i direktiv 2003/109, vars rubrik lyder ”Återkallande eller förlust av ställning som varaktigt bosatt”, stadgas följande:

”4. En varaktigt bosatt person som varit bosatt i en annan medlemsstat i enlighet med kapitel III skall inte längre ha rätt att behålla sin ställning som varaktigt bosatt som förvärvats i den första medlemsstaten om en sådan ställning beviljats i en annan medlemsstat i enlighet med artikel 23.

Efter sex års bortovaro från territoriet för den medlemsstat som beviljade ställning som varaktigt bosatt, skall den berörda personen under inga omständigheter längre ha rätt att behålla sin ställning som varaktigt bosatt i den medlemsstaten.

Med avvikelse från det andra stycket får den berörda medlemsstaten fastställa att den varaktigt bosatta personen av särskilda skäl får behålla sin ställning i den medlemsstaten vid bortovaro under en period som överstiger sex år.

5. När det gäller de fall som avses ... i punkt 4 får de medlemsstater som har beviljat ställning som varaktigt bosatt föreskriva ett förenklat förfarande för att återfå denna ställning.

...”

10. I artikel 14.1 i det direktivet föreskrivs följande:

”Varaktigt bosatta skall ha rätt att bosätta sig i andra medlemsstater än den som beviljade ställning som varaktigt bosatt under längre tid än tre månader förutsatt att villkoren i detta kapitel är uppfyllda.”

11. I artikel 15 i nämnda direktiv, vars rubrik lyder ”Villkor för bosättning i en annan medlemsstat”, stadgas följande:

”1. Så snart som möjligt och senast tre månader efter inresan i den andra medlemsstaten skall varaktigt bosatta lämna in en ansökan om uppehållstillstånd hos den berörda medlemsstatens behöriga myndigheter.

...

4. Ansökan skall åtföljas av dokumentation, som skall fastställas i den nationella lagstiftningen, som visar att de berörda personerna uppfyller villkoren i fråga samt av uppehållstillståndet som varaktigt bosatt och giltig resehandling eller bestyrkta kopior av resehandling.

...”

12. I punkt 2 i artikel 19 i direktiv 2003/109, vars rubrik lyder ”Prövning av ansökan om och utfärdande av uppehållstillstånd”, föreskrivs följande:

”Om villkoren i artiklarna 14, 15 och 16 är uppfyllda skall den andra medlemsstaten ... utfärda ett förnybart uppehållstillstånd åt den varaktigt bosatte. Detta uppehållstillstånd skall, efter ansökan

om så erfordras, förnyas när det går ut. Den andra medlemsstaten skall underrätta den första medlemsstaten om sitt beslut.”

13. I punkt 1 b i artikel 22 i det direktivet, vars rubrik lyder ”Återkallande av uppehållstillståndet och återtagandeskyldighet”, stadgas följande:

”Till dess att tredjelandsmedborgare har uppnått ställning som varaktigt bosatta får den andra medlemsstaten vägra förnya eller återkalla uppehållstillståndet samt, i enlighet med förfarandena i den nationella lagstiftningen, inklusive förfaranden för utvisning, ålägga varaktigt bosatta och familjemedlemmar att lämna dess territorium i följande fall:

...

b) Om villkoren i artiklarna 14, 15 och 16 inte längre uppfylls.”

B. Tysk rätt

14. I punkt 1 i 38a § Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (lag om utlänningars vistelse, förvärvsarbete och integration i Tyskland)⁵ av den 25 februari 2008, vars paragrafrubrik lyder ”Uppehållstillstånd för långvarigt bosatta i andra EU-medlemsstater”, stadgas i den på de nationella målen tillämpliga lydelsen följande:

”Uppehållstillstånd ska utfärdas för en utlänning med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-medlemsstat om denne önskar vistas mer än 90 dagar i Tyskland ...”

15. I 51 § punkt 9 första stycket led 4 AufenthG föreskrivs att ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta ska upphöra att gälla endast om utlänningen vistas utanför Tyskland i sex år.

16. I 52 § punkt 6 AufenthG stadgas att ett uppehållstillstånd som har utfärdats med stöd av 38a § AufenthG i princip ska återkallas om utlänningen förlorar sin ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-medlemsstat.

III. Bakgrund till de nationella tvisterna samt tolkningsfrågorna

A. Mål C-829/21

17. TE, som är ghanansk medborgare, reste in i Tyskland från Italien den 3 september 2013.

18. Hon har ett i Italien utfärdat EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta med påskrifterna ”illimitata” ([giltigt] tills vidare) och ”Soggiornante di Lungo Periodo – [UE]” (varaktigt bosatt – [EU]).

19. Den 5 december 2013 utfärdade utlänningsmyndigheten i staden Offenbach (Tyskland), som var behörig vid den aktuella tidpunkten, med stöd av 38a § AufenthG ett uppehållstillstånd för TE med en giltighetstid av ett år.

⁵ BGBl. 2008 I, s. 162; nedan kallad AufenthG.

20. Den 5 augusti 2014 födde TE dottern RU, som led av ett mycket allvarligt hjärtfel och behövde genomgå olika operationer och uppföljande undersökningar, varför det var omöjligt för TE att fortsätta förvärsarbete. I denna situation tvingades TE utnyttja sociala förmåner för att kunna tillgodose sin familjs behov.

21. Genom beslut av utlänningsmyndigheten i staden Offenbach den 30 januari 2015 avslogs de ansökningar som TE och RU den 12 november 2014 hade ingett om förnyelse respektive utfärdande av uppehållstillstånd, med motiveringen att det saknades garantier för att TE och RU förfogade över medel för sin försörjning i enlighet med 5 § punkt 1 led 1 AufenthG. TE och RU anmodades att lämna Tyskland och hotades med utvisning till Italien respektive Ghana.

22. TE och RU överklagade besluten. Deras överklaganden ogillades av Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Förvaltningsdomstolen i Frankfurt am Main, Tyskland) genom dom av den 20 november 2015.

23. TE och RU ansökte därefter om prövningstillstånd hos Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Hessens förvaltningsöverdomstol, Tyskland).

24. Genom beslut av den 11 mars 2016 fann den domstolen att överklagandet kunde upptas till sakprövning. Som skäl angav nämnda domstol att den hyste allvarliga tvivel om det välgrundade i domen från första instans med tanke på RU:s omfattande sjukvårdsbehov, som enligt dess uppfattning skulle kunna motivera ett undantag från den allmänna regeln enligt 5 § punkt 1 led 1 AufenthG.

25. Målet vid den hänskjutande domstolen var sedan vilande från och med den 1 november 2017.

26. Staden Frankfurt am Main återupptog målet den 7 september 2020 och har nu gjort gällande att det inte längre är möjligt att med stöd av 38a § AufenthG utfärda uppehållstillstånd för TE, eftersom hon inte har bott i Italien på mer än sex år och därför inte längre har ställning som varaktigt bosatt inom EU. Enligt staden Frankfurt am Main är det inte heller möjligt att utfärda uppehållstillstånd för TE med stöd av 9a § AufenthG, eftersom hon och RU bor i en lägenhet som finansieras av socialförvaltningen och detta inte är att anse som en "tillräcklig bostad" i den mening som avses i den bestämmelsen.

27. Mot denna bakgrund beslutade Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Hessens förvaltningsöverdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

- ”1) Är 38a § punkt 1 [AufenthG] – vilken enligt nationell rätt ska tolkas så, att en varaktigt bosatt som flyttar vidare måste ha ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten även vid den tidpunkt då hans eller hennes uppehållstillstånd förnyas – förenlig med artikel 14 och följande artiklar i direktiv [2003/109], i vilka det enbart föreskrivs att en varaktigt bosatt har rätt att vistas i mer än tre månader på andra medlemsstaters territorium än den medlemsstat som har beviljat honom eller henne ställning som varaktigt bosatt, om de villkor som i övrigt har fastställts i kapitel III i direktivet är uppfyllda?
- 2) Har utlänningsmyndigheten enligt artikel 14 och följande artiklar i direktiv [2003/109] rätt att, när beslut fattas om en ansökan om förnyelse enligt 38a § punkt 1 [AufenthG], om de övriga villkoren för en tidsbegränsad förnyelse är uppfyllda och den utländska medborgaren i synnerhet har fasta och regelbundna inkomster, fastställa att den utländska medborgaren i enlighet med artikel 9.4 andra stycket i direktiv [2003/109] under tiden har förlorat sin

ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten, det vill säga efter det att han eller hon flyttat till den andra medlemsstaten, och därmed förlorat sina rättigheter? Är den tidpunkt som är avgörande för beslutet tidpunkten för det senaste myndighetsbeslutet eller det senaste domstolsavgörandet?

3) Om frågorna 1 och 2 besvaras nekande:

Har den varaktigt bosatta personen bevisbördan för att hans eller hennes uppehållsrätt som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten inte har upphört att gälla?

Om ovanstående fråga besvaras nekande: Har en nationell domstol eller en nationell myndighet rätt att kontrollera huruvida det uppehållstillstånd som den varaktigt bosatta personen har beviljats med giltighet tills vidare har upphört att gälla, eller skulle detta strida mot den unionsrättsliga principen om ömsesidigt erkännande av myndighetsbeslut?

4) Kan en tredjelandsmedborgare, som har uppehållstillstånd för varaktigt bosatta, vilket har beviljats tills vidare, och som har rest in i Tyskland från Italien och har fasta och regelbundna inkomster, klandras för att hon inte har styrkt att hon har en tillräcklig bostad, trots att Förbundsrepubliken Tyskland inte har använt sig av bemyndigandet enligt artikel 15.4 andra stycket i direktiv [2003/109] och det har blivit nödvändigt att anvisa henne en subventionerad bostad endast av den anledningen att inget barnbidrag betalas ut till henne så länge som hon inte har något uppehållstillstånd enligt 38a § [AufenthG]?"

B. Mål C-129/22

28. EF, som är pakistansk medborgare, reste in i Tyskland från Italien den 1 april 2014.

29. Han har ett i Italien utfärdat EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta med påskrifterna "illimitata" ([giltigt] tills vidare) och "Soggiornante di Lungo Periodo – [UE]" (varaktigt bosatt – [EU]).

30. Den 10 juli 2014 utfärdade utlänningsmyndigheten i Landkreis Offenbach (distriktet Offenbach, Tyskland), som var behörig vid den aktuella tidpunkten, med stöd av 38a § AufenthG ett uppehållstillstånd för honom med en giltighetstid av ett år.

31. Detta uppehållstillstånd förnyades sedan vid upprepade tillfällen, senast den 28 maj 2019 av staden Offenbach am Main, som då var behörig, varvid den sista giltighetsdagen var den 13 juli 2021.

32. Den 17 mars 2021 ingav EF en ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet i enlighet med 38a § AufenthG. Ansökan avslogs av staden Offenbach am Main genom beslut av den 27 april 2021, i allt väsentligt med motiveringen att EF hade förlorat sin ställning som varaktigt bosatt därför att han inte hade bott i Italien på mer än sex år.

33. Den 6 maj 2021 överklagade EF det beslutet till Verwaltungsgericht Darmstadt (Förvaltningsdomstolen i Darmstadt, Tyskland) och yrkade därvid bland annat att staden Offenbach am Main skulle föreläggas att förnya hans uppehållstillstånd i enlighet med 38a § AufenthG.

34. Staden Offenbach am Main har vidhållit sin ståndpunkt från sitt beslut av den 27 april 2021, nämligen att EF har förlorat sin ställning som varaktigt bosatt genom att inte bo i Italien på mer än sex år.

35. Mot denna bakgrund beslutade Verwaltungsgericht Darmstadt (Förvaltningsdomstolen i Darmstadt) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Kan en tredjelandsmedborgare som av en första medlemsstat (i det nu aktuella fallet Republiken Italien) har beviljats ställning som varaktigt bosatt enligt direktiv [2003/109] begära att den andra medlemsstaten (i det nu aktuella fallet Förbundsrepubliken Tyskland) förnyar ett uppehållstillstånd som han eller hon beviljats för att genomföra artikel 14 och följande artiklar i direktiv [2003/109], utan att styrka att ställningen som varaktigt bosatt fortsätter gälla?

Om frågan ska besvaras nekande:

2) Ska ställningen som varaktigt bosatt i den andra medlemsstaten anses fortsätta gälla endast av det skälet att tredjelandsmedborgaren innehar ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som utfärdats med giltighet tills vidare av den första medlemsstaten, fastän han eller hon inte har varit bosatt i den medlemsstat som beviljat honom eller henne denna ställning på sex år?

Om frågan ska besvaras nekande:

3) Är den andra medlemsstaten behörig att i samband med förnyelsen av uppehållstillståndet pröva huruvida det föreligger en förlust av ställningen som varaktigt bosatt enligt artikel 9.4 andra stycket i direktiv [2003/109] och i förekommande fall neka en förnyelse, eller ankommer det på den första medlemsstaten att fastställa huruvida det föreligger en senare förlust av denna ställning?

Om frågan ska besvaras jakande:

4) Krävs det i sådana fall ett införlivande med nationell rätt för en prövning av grunden till förlust i artikel 9.4 andra stycket i direktiv [2003/109], där de rekvisit som leder till en förlust av ställningen som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten specificeras, eller är det tillräckligt att det i nationell lagstiftning utan konkret hänvisning till [det] direktivet föreskrivs att den andra medlemsstaten får neka uppehållstillstånd ’om utlänningen förlorar sin ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-medlemsstat’?”

36. Europeiska kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden i båda målen.

37. Domstolens ordförande har genom beslut av den 8 november 2022 förenat målen vad gäller det muntliga förfarandet och domstolens avgörande.

IV. Bedömning

38. Vad den hänskjutande domstolen i mål C-829/21 undrar genom sin andra tolkningsfråga *in fine* – som EU-domstolen har begärt att detta förslag till avgörande ska inriktas på – är väsentligen vilken tidpunkt som har betydelse vid bedömning av huruvida ställning som varaktigt bosatt föreligger i den första medlemsstaten i samband med en ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd i en andra medlemsstat.

39. Närmare bestämt önskar nämnda hänskjutande domstol få klarhet i huruvida den tidpunkt som har betydelse vid prövning av en talan i domstol mot ett avslag på en tredjelandsmedborgares ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd i en annan medlemsstat än den som har beviljat tredjelandsmedborgaren ställning som varaktigt bosatt är tidpunkten för ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet eller tidpunkten för det senaste myndighetsbeslut eller domstolsavgörande som rör den ansökan.

40. Inledningsvis vill jag påpeka att det framgår av den mekanism som har införts genom direktiv 2003/109 att det just är den omständigheten att en tredjelandsmedborgare i kraft av artikel 4 i det direktivet har beviljats ställning som varaktigt bosatt av en första medlemsstat som gör att denne kan få uppehållstillstånd i en andra medlemsstat.

41. I artikel 14 i det direktivet anges nämligen att innehav av ställning som varaktigt bosatt i en första medlemsstat är en förutsättning för att den berörde ska kunna få rätt att bosätta sig i andra medlemsstater och erhålla uppehållstillstånd i en andra medlemsstat. Den uppehållsrätt som beviljas i den andra medlemsstaten härrör således från ställningen som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten.

42. Vidare framgår det av artiklarna 9, 14 och 22.1 b i direktiv 2003/109 i förening att om tredjelandsmedborgaren inte har erhållit ställning som varaktigt bosatt eller har förlorat denna ställning eller fått den upphävd, kan den andra medlemsstaten vägra att förnya uppehållstillståndet och tvinga den berörde att lämna dess territorium.

43. Således råder det inget tvivel om att ställningen som varaktigt bosatt måste föreligga vid den tidpunkt då ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd i den andra medlemsstaten inges.

44. I mål C-129/22 uppkommer därför inte någon fråga om vilken tidpunkt som har betydelse vid bedömning av huruvida ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten föreligger. EF reste nämligen in i Tyskland den 1 april 2014. Den sexårsperiod som avses i artikel 9.4 andra stycket i direktiv 2003/109 torde ha löpt ut den 1 april 2020. EF:s senaste ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet i Tyskland ingavs den 17 mars 2021. Följaktligen kunde EF inte få sitt uppehållstillstånd förnyat i Tyskland. Däremot ankommer det på de behöriga myndigheterna att kontrollera med myndigheterna i den första medlemsstaten huruvida EF har fått behålla nämnda ställning i enlighet med artikel 9.4 sista stycket i det direktivet.

45. I mål C-829/21 önskar EU-domstolen mer specifikt att jag ska ta mig an frågan om vilken tidpunkt som inom ramen för en talan i domstol mot ett avslag på en ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd i en andra medlemsstat har betydelse vid prövning av huruvida ställning som varaktigt bosatt föreligger i den första medlemsstaten.

46. Därvidlag förefaller det mig finnas tre olika tidpunkter som skulle kunna anses ha betydelse vid prövning av huruvida en sådan ställning föreligger, nämligen dels tidpunkten för ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet i den andra medlemsstaten, dels tidpunkten för förvaltningens beslut om den ansökan, dels tidpunkten för den aktuella domstolens avgörande i målet rörande talan mot avslaget på nämnda ansökan.

47. Såvitt avser det andra och det tredje av dessa alternativ anser jag att möjligheten för en varaktigt bosatt person att få förnyat uppehållstillstånd i den andra medlemsstaten inte bör vara avhängig av hur snabbt de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten handlägger ansökan eller hur lång tid det tar för dem att pröva denna.

48. Den rätt till bosättning som en varaktigt bosatt person gör anspråk på att få åtnjuta kan inte – under förutsättning att ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet faktiskt ingavs medan den berörde hade ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten – få vara avhängig av sådana slumpmässiga faktorer som när beslut eller avgöranden meddelas eller hur mycket tid som förflyter, såsom skulle bli fallet i mål C-829/21.

49. Det var i själva verket först sedan målet hade varit vilande i nästan tre år (från den 1 november 2017 till den 7 september 2020) som motparten gjorde gällande att TE inte hade varit bosatt i Italien på mer än sex år och hade förlorat sin ställning som varaktigt bosatt där.

50. Det förefaller mig därför som om den ändamålsenliga verkan av direktiv 2003/109 skulle undergrävas om rätten till bosättning i den andra medlemsstaten gjordes avhängig av tidpunkten för det senaste förvaltningsbeslutet eller domstolsavgörandet, och därmed av den snabbhet eller brist därpå som den behöriga myndigheten uppvisar vid handläggningen av ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet.

51. Detta skulle strida inte endast mot syftet med det direktivet – som är att tredjelandsmedborgare med långvarigt uppehållstillstånd ska få liknande rättigheter som unionsmedborgarna⁶ – utan även mot likabehandlingsprincipen och rättssäkerhetsprincipen.

52. När det mer specifikt gäller mål i domstol där talan har väckts mot ett förvaltningsbeslut att avslå en tredjelandsmedborgares ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd, skulle det strida mot artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och mot rätten till ett effektivt rättsmedel, om utövandet av de överklagandemöjligheter som avses i artikel 20 i direktiv 2003/109 skulle kunna leda till en situation där en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare kan förlora sin rätt till bosättning i den andra medlemsstaten på grund av den tidsutdräkt som rättstvister av det aktuella slaget ofrånkomligen resulterar i, en tidsutdräkt som förefaller ligga helt utanför sökandens rådighet.⁷

53. I ett sådant mål ska dessutom den berörda rättsaktens lagenlighet prövas mot bakgrund av de faktiska och rättsliga omständigheter som förelåg vid tiden för dess antagande. Vid sin bedömning av huruvida tredjelandsmedborgaren har ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten, ska den behöriga myndigheten utgå från tidpunkten för ingivandet av ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet och den åtföljande dokumentationen i enlighet med artikel 15.4 i direktiv 2003/109.

54. Att tredjelandsmedborgaren under det administrativa förfarandets gång, eller under loppet av ett domstolsförfarande som har inletts till följd av ett avslag på ansökan om förnyelse, har förlorat sin ställning som varaktigt bosatt i den första medlemsstaten kan därför inte anföras till hans eller hennes nackdel i ett domstolsförfarande med hänvisning till den tid som har förflutit mellan den dag då ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet i den andra medlemsstaten ingavs och den dag då den aktuella domstolen meddelar sitt avgörande i frågan om det lagenliga i förvaltningens beslut att avslå den ansökan.

55. En förlust av ställningen som varaktigt bosatt som inträffar under det administrativa förfarandet eller domstolsförfarandet saknar emellertid inte konsekvenser. Inget hindrar nämligen att förvaltningen senare, efter att ha kontrollerat att ställningen som varaktigt bosatt i

⁶ Se skäl 2 i direktiv 2003/109.

⁷ Se, analogt, förslag till avgörande av generaladvokaten Hogan i målet Förbundsrepubliken Tyskland (Familjemedlem) (C-768/19, EU:C:2021:247, punkt 69).

den första medlemsstaten inte har förlängts i enlighet med artikel 9.4 sista stycket i direktiv 2003/109, slår fast att tredjelandsmedborgaren har fått ställningen som varaktigt bosatt upphävd eller förlorat denna ställning i enlighet med artikel 9.4 andra stycket i det direktivet och att förvaltningen då beslutar att inte förnya tredjelandsmedborgarens uppehållstillstånd eller beslutar att återkalla detta i enlighet med artikel 22 i direktivet.

56. Ett beslut att inte förnya tillståndet eller att återkalla detta kan emellertid inte fattas inom ramen för det första ärendet, utan den behöriga myndigheten måste då meddela ett nytt beslut med den aktuella innebörden som kan bestridas separat.

57. I ljuset av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen ska slå fast att artiklarna 9.4 och 14 i direktiv 2003/109 ska tolkas så, att den tidpunkt som, i ett förfarande som rör förnyelse av uppehållstillstånd i en annan medlemsstat än den som har beviljat en tredjelandsmedborgare ställning som varaktigt bosatt, har betydelse vid prövning av huruvida denna ställning föreligger är tidpunkten för ingivandet av ansökan om förnyelse och den åtföljande dokumentationen, inte någon tidpunkt under den administrativa handläggningen av denna ansökan eller under den eventuella rättsliga prövningen av ett överklagande av ett beslut att inte förnya uppehållstillståndet.

V. Förslag till avgörande

58. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen ska besvara den andra tolkningsfrågan från Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Hessens förvaltningsöverdomstol, Tyskland) i mål C-829/21 enligt följande:

Artiklarna 9.4 och 14 i rådets direktiv 2003/109/EG av den 25 november 2003 om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/51/EU av den 11 maj 2011,

ska tolkas så,

att den tidpunkt som, i ett förfarande som rör förnyelse av uppehållstillstånd i en annan medlemsstat än den som har beviljat en tredjelandsmedborgare ställning som varaktigt bosatt, har betydelse vid prövning av huruvida denna ställning föreligger är tidpunkten för ingivandet av ansökan om förnyelse och den åtföljande dokumentationen, inte någon tidpunkt under den administrativa handläggningen av denna ansökan eller under den eventuella rättsliga prövningen av ett överklagande av ett beslut att inte förnya uppehållstillståndet.